

ДОНЧО ЦОНЧЕВ
ПРОТОКОЛ ЗА РОДНИНИТЕ

chitanka.info

Преди години, когато най-сетне покрих къщата в Нови хан, доведох баща ми да я види. С най-голям трепет очаквах неговата оценка — освен мой личен родител той беше известен строител и многократен орденоносец. Стигнахме, обиколих колата, да му отворя, както бива за най-важно началство, той със стъпването на земята измери постройката от основите до комина и рече:

— Тоз трафопост сега... Какво ще го правиш?

— Що трафопост бе, татко? И как тъй какво ще го правя? Нали ще живеем уж тука?

Старецът огледа голата шопска поляна наоколо и много силно се изсмя срещу единственото дърво в имота. Рече:

— Таз джанка става за производство на боздугани.

После изведнъж стана сериозен и махна с ръка към къщата, като да пъдеше муха:

— Добре, че е умрял дядо ти, да не гледа това... Той с Фича Кольо мегдан мереше, пък внук му...

Това беше оценката на потомствения строител. На връщане до гара Левски мълчахме. Чак на раздяла го попитах:

— Е, ти сега няма ли да ми дадеш някакъв съвет все пак?

— Само един — рече баща ми. — Да не я показваш на никого. Живей си вътре, щом искаш, ама...

Той много красноречиво произнасяше думичката „ама“. Веднъж го бях питал дали е чел новата ми книга. И той бе казал: „Абе аз я четох, ама...“

Цяла седмица след посещението на моя строеж аз ходих мрачен, пъшках по кафенетата и разяснявах на интелектуалците някои тънкости от строителството. После се впусках в архитектурата. И нищо не можеше да излекува душата ми, докато внезапно не реших: Ще ги поканя всичките!

Поляната — широка. Сърцето — още по, дал господ. Под трънестата ужасна джанка — разкошна сянка. Пещта работи страхотно — все пак детството ми бе минало в онази махала и гара Левски, която в старите и романтични времена носеше името „циганската“.

Така и направих — роднините с охота приеха поканата.

Аз (пляскам с ръце, важен). Хайде, попадии! Действайте! (Към тъща ми.) Бабо Верке, ти какво се криеш тука?

Тъщата. Ох, не знам какво ми е...

Аз. Как така не знаеш какво ти е? Хубаво ти е! За какво сме се събрали всичките?

Тъщата. Абе ние сме се събрали, ама... Я ме виж каква съм.

Аз. Страхотна си. Такова гадже си, че...

Тъщата. Недей приказва, моля ти се. Нали се гледам в огледалото.

Аз. И какво, като се гледаш?

Тъщата. Гледам се, гледам се и... не мога да се гледам.

Майка ми. На мен пък гости ми дай. Како, помниш ли кога село Левски го обявиха за град, от нашия балкон го обявиха през четиресет и пета година, тогаз като рекох на управниците от София, дето го обявяваха: „Вие може да си управлявате държавата, ама таз къща я управлявам аз, затуй сега ще почакате още малко, че баницата не ми е готова, още малко ѝ трябва.“ Тя, таз баница, беше такваз, че я точихме като селяни, пък я ядохме като граждани, и онез се спогледаха, пак седнаха и я дочакаха, не помниш ли ма, како?

Леля ми. А, помня, как да не помня. Тя твойта уста... много лесно се помни.

Тъстът (смее се, после изведнъж виждам сълзи в очите му). Тц, тц, тц, тц...

Аз. Какво бе, дядо Кольо? Нещо кусур ли намираш?

Тъстът. Абе какъв кусур пък ти. Мило ми е! (Вика.) Мило ми е! Като ви гледам... Млади хора, хубави хора... Кой ти е вярвал, че един ден такъв като... теб ще завърти дом и семейство? (Кръсти се.) На, никога не съм го и мислил!

Майка ми. Че защо да не завърти? Какво му е на момчето? Ние сме от сой, свате. От болярско коляно чак идем!

Леля ми. Викаш, сой, Гито, че да ви кажа. На нашто дете, на правнучето Иванчо, дето има една дума, за вас лъжа, за мене истина, ама чак и пръдничката му на сладко мирише!

Братовчедът. Мале... хубави ги приказваш, ама понякога тъй... май малко се увличаш, а?

Леля ми (към него). Ти да мълчиш! Че какъвто серсемин си беше от малък, такъв си остана до дърт!

Аз (пак пляскам с ръце чорбаджийската). Хайде, по-младите попади, действайте!

Леля ми. Действат те, ама... Гито, кака, на Батуховските видях булката оназ неделя. Слушай! Бяла, хубава, едра!

Майка ми. Че моите снахи, като са дребни, какво им има? Щяло да брусим крушата с тях! Ти кобили ли искаш да ми тъпчат по двора?

Леля ми. А, нищо, нищо... Ами да не се уморяват лесно, като са тъй... Ама тя, оназ, бяла, ти казвам, бяла като мляко!

Майка ми. Синовеите ми си водят булките на море, те оттам са изгорели, на плажа.

Леля ми. Тъй, тъй. Те... много трябва да са се пекли на слънцето, щото и през зимата им остава от туй, почернялото...

Аз. Голям юнак си, лелке! Силата не си знаеш!

Леля ми. То аз съм юнак — за юнак, ама, дивиндесе и една почнах сега, по Петровден.

Аз. Никой не може да каже, че си на деветдесет години, никой!

Леля ми. Вдявам си без очила... зъбите ми не са купешки всичките... То сега туй свят ли е? Гледам ги в банята оназ неделя. Млади, всякакви... Ако щете, се смейте, ама... то... всичките ги оглеждах, аз съм най-хубава!

Аз. Ех, бре, лелке, да те поживи господ за тая приказка! Бомба си!

Леля ми (смее се). Бомба съм аз, ама... дивиндесе и една...

Братовчедът. Мале, че какво са деветдесет години? Нищо не са!

Леля ми. Те нищо не са, ама то комай, амен-амен, кажи-речи, като минат дивиндесе, половината от живота, и тя минала.

Братовчедът (киска се, прегръща ме). Какво ще кажеш тъй, за джинса, а?

Аз. Нямам думи.

Братовчедът. Ама и ти си голяма работа, Доче! Тоя имот тука... Златни ръце имаш.

Майка ми. Златни те, ама на брата му още по-златни. Онзи ден във вестника писаха за него. За оназ — каква беше — помада, дето я изобретил.

Братовчедът. Че какво, като са писали във вестника? Той, Дочето, нали всяка седмица пише по вестниците. И за него пишат ей таквиз статии. И по телевизията говори, и по радиото. Помада! (Към

мен.) Не я слушай ти майка ти. Те вече фирясват полека. Ами си гледай твоите статийки, че... Ти отсрами нашия род, от мен да го знаеш!

Аз. Нищо особено не съм направил, бате Филчо.

Братовчедът. Остави тая скромност, аз зная. (Шепне, в ухото ми.) Хората те обичат тебе, това е най-важното от всичко! Е, може, да кажем, малко да куцаш тъй във философията, ама инак...

Аз. Това е вярно, за философията. Много правилно си забелязал, бате Филчо. Не мога да се похваля, че я разбирам както трябва така.

Братовчедът. Щото не ме питаш мен. Аз мога да ти я обясня само с едно изречение!

Аз. Кое да ми обясниш с едно изречение?

Братовчедът. Че философията. Хем цялата. Можеш ли хубаво да го запомниш?

Аз. Ще се опитам.

Братовчедът. Слушай сега, бацьовото. Тя, философията — една. От по-рано, засега и за нататък, дордето има човеци по тоя свят — за всичките времена. Слушай я хубаво (вдига показалец високо нагоре, с другата ръка си държи чашата): „Ша правим, ша струвами; ша карами, ша варами; ша въртим, ша сучим — ша гледами за нас да й дубре!“ Разбра ли я сега? Туйто!

Погледнах към пръста му нагоре, после към чашата в другата му ръка — първо мярнах небето, после градината, в която мислех да живея, както си искам, и тихо да откривам света. От тях — от небето и от градината, които по много странен и красив начин се сляха ведно — усетих полъх на спокойно изумление.

И докато майка ми даваше безапелационната си команда да сядаме вече около масата, се попитах: Какво ли друго се случва всъщност с човека освен това, че той все повече се изпълва с туй растящо, страшно и спокойно изумление?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.